

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Голова Приймальної комісії
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

_____ Тетяна КАГАНОВСЬКА

«_____» _____ 2022 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО
ВИПРОБУВАННЯ (ЕКЗАМЕНУ)
З «МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, СУСПІЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ТА РЕГІОНАЛЬНИХ СТУДІЙ»
для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю
291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»,
освітні програми: «Міжнародні відносини та регіональні студії:
європеїстика», «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»
(денна форма навчання)**

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД
Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000009E3A2500EDECA000
Підписувач Пантелеймонов Антон Віталійович
Дійсний з 17.02.2022 15:51:27 по 17.02.2024 15:51:27

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

0102-115 від 13.05.2022

Програма фахового вступного випробування (екзамену) за фахом «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітні програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика», «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство».

Укладачі програми: д.і.н., проф. Лиман С. І.,
д.і.н., проф. Станчев М. Г.
к.е.н., доц. Баранова В. В.,
к. пол. н., доц. каф. Панасенко Г. С.,
к.і.н., доц. каф. Онацький М. Ю.

Загальні положення

Програма є основним науково-методичним документом, що регламентує зміст вступного екзамену. Вона спрямована на забезпечення комплексного підходу до оцінки теоретичної та практичної підготовки вступників, до виявлення рівня їх знань.

Мета програми – визначити обсяг і необхідний рівень теоретичних знань та практичних навичок вступника.

Вступник повинен знати:

- основні етапи історичного розвитку міжнародних відносин;
- концептуально-теоретичні основи зовнішньої політики країн;
- зміст найважливіших категорій та понять міжнародних відносин, сутність та специфіку принципів міжнародного порядку;
- основні тенденції розвитку глобальної міжнародної системи;
- основні наукові школи та напрями теорії міжнародних відносин;
- історію, демографію, економіку, політичний устрій країн світу;
- структуру та форми державного управління в сучасних державах;
- специфіку, ресурси та тенденції соціально-економічного розвитку країн в останні десятиліття;
- особливості історичного, політичного та культурного розвитку країн світу;
- основні методи, прийоми та функції зв'язків з громадськістю в сфері міжнародних відносин;
- основи сучасної дипломатії;
- ознаки міжнародної організації та їх типології;
- основні методи міжнародних комунікацій;
- визначальні засади зовнішньої політики;

- основи геополітики;
- основи процесу формування міжнародної безпеки;
- визначальні засади зовнішньої політики України;
- позицію України з актуальних проблем сучасних міжнародних відносин;
- сферу дипломатичної культури і правила зносин між різними країнами;
- сучасний стан роботи української дипломатичної і консульської служб;
- базові поняття, умови та правила дипломатичного протоколу і етикету;
- ключові поняття та концепції сучасної теоретичної конфліктології;
- особливості ведення ділових переговорів із зарубіжними партнерами;
- види, структуру, специфіку конфліктів та методи їх вирішення;
- етапи переговорного процесу, стратегії та тактичні прийоми ведення переговорів.

Уміти:

- визначати детермінацію політичного й економічного розвитку держави географічними й історичними чинниками;
- аналізувати існуючий потенціал країн, визначати перспективи їхнього розвитку;
- володіти сучасною концептуальною базою та сучасними підходами зарубіжних та вітчизняних дослідників з проблем регінознавства;
- здійснювати аналіз різних комунікативних процесів з використанням відповідних моделей, використовувати різні комунікативні засоби для здійснення комунікації;
- аналізувати діяльність міжнародних організацій та практику застосування міжнародних актів у їх діяльності;
- аналізувати стан сучасних дипломатичних відносин на світовій арені;
- виявляти тенденції і закономірності взаємодії, зносин країн на міжнародній арені, ролі української дипломатії у світі;
- оперувати основними поняттями міждержавних угод згідно з дипломатичним протоколом;
- виявляти причини виникнення конфліктів, визначати ознаки їх проявів, типи;
- проводити діагностику конфліктів, обирати адекватний стиль поведінки у конфлікті;
- використовувати технології управління конфліктами;
- правильно обирати стратегію й тактики ведення переговорів;
- виявляти витоки й причини сучасних міжнародних конфліктів на різних рівнях аналізу;
- критично осмислювати основні підходи до врегулювання міжнародних конфліктів різних типів;
- застосовувати наукові підходи та методи для аналізу міжнародних конфліктів.

Порядок створення, організації та роботи фахової атестаційної комісії регламентується Правилами прийому до Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна в 2022 році та Положенням про приймальну комісію Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна.

**Форма екзаменаційного завдання – тести: 50 тестових завдань
(2 бали за кожну вірну відповідь)
Порядок оцінювання тестів**

<i>Кількість вірних відповідей на тести</i>	<i>Кількість балів</i>
50	200
49	198
48	196
47	194
46	192
45	190
44	188
43	186
42	184
41	182
40	180
39	178
38	176
37	174
36	172
35	170
34	168
33	166
32	164
31	162
30	160
29	158
28	156
27	154
26	152
25	150
0-24	100-149

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо оцінка фахового вступного випробування складає **не менше 150 балів**.

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

Тема 1. Міжнародні відносини та світова політика

Історія міжнародних відносин, концептуально-теоретичні основи зовнішньої політики держав. Зміст найважливіших категорій та понять міжнародних відносин, сутність та специфіка принципів міжнародного порядку. Основні тенденції і проблеми світової політики. Основні тенденції розвитку глобальної міжнародної системи.

Тема 2. Конфліктологія та теорія переговорів

Конфлікт як соціальне явище. Основні структурні характеристики конфлікту. Динаміка конфлікту та механізми його виникнення. Конфлікт як форма поведінки. Діагностика конфліктів. Процес управління конфліктами. Проблема запобігання, регулювання та розв'язання конфліктів. Вирішення конфліктів: форми, етапи, критерії та стратегії. Методи вирішення конфлікту. Переговорний процес як спосіб вирішення конфліктів. Зміст та організація підготовки ділових переговорів. Стратегія і тактика переговорів. Проблеми формування переговорної культури. Внутрішньоособистісні та міжособові конфлікти. Групові та міжгрупові конфлікти. Масові конфлікти в сучасному суспільстві. Міжнародні конфлікти в сучасному суспільстві.

Тема 3. Дипломатичний протокол та етикет

Роль етикету у професійній діяльності дипломатів та ділових партнерів. Державне службове і протокольне старшинство. Візити у дипломатичному протоколі. Прийоми у дипломатичному протоколі. Організація та проведення візитів та прийомів у дипломатичному протоколі. Протокол ведення переговорів. Дипломатичне листування та дипломатичні документи.

Тема 4. Історія міжнародних відносин

Основні критерії і підходи до періодизації історії міжнародних відносин. Генеза і тенденції розвитку системи міжнародних відносин: Вестфальська та Віденська міжнародні системи. Причини і характер Першої світової війни, співвідношення сил між головними державами та блоками. Утворення Четвертного союзу. Дипломатична боротьба за нейтральні держави. Завершення формування двох ворожих таборів. Капітуляція та вихід з війни союзників Німеччини. Комп'єнське перемир'я. Закінчення світової війни. Створення Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин. Підготовка та причини скликання конференції в Генуї. Рапальський сепаратний договір Росії з Німеччиною 16 квітня 1922 р. Новий меморандум Антанти. Конференція в Гаазі, її направленість і підсумки. Міжнародне значення Генуезької та Гаазької конференцій. Конференція в Локарно, її міжнародне значення. Плани Дауеса та Юнга: зміст і направленість. Пакт Бріана-Келлога та його значення. Міжнародні відносини 1933 – 1939 рр. Міжнародні відносини періоду Другої світової війни.

Тема 5. Країнознавство

Країни пострадянського простору. Історія формування пострадянського простору. Особливості історичного розвитку та переходу до ринку в сучасних умовах. Країни Західної Європи: особливості політичного та соціально-економічного розвитку. США та Канада: особливості історичного та соціально-економічного розвитку. Узагальнена характеристика азійського регіону. Країни Латинської Америки. Загальна характеристика країн Африки. Латинська Америка як країнознавчий регіон. Мексика й країни Центральної Америки. Країни Карибського басейну. Ла-Платські та Андські країни.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

Міжнародні відносини та світова політика

1. Міжнародні відносини та зовнішня політика другої половини 40-х–60-х рр. XX ст.
2. Світова політика у 70-х – 80-х рр. XX ст.
3. Завершення «холодної війни» та основні тенденції розвитку світової політики наприкінці 80-х – на початку 90-х рр. XX ст.
4. Процеси європейської інтеграції у другій половині XX ст.
5. Американська система міжнародних відносин другої половини XX – початку XXI ст.
6. Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині XX ст.
7. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та Африці доби біполярної системи міжнародних відносин.
8. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині XX ст.
9. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин.
10. Міжнародні відносини на пострадянському просторі на початку XXI ст.
11. Європейська система міжнародних відносин на сучасному етапі.
12. Міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході та в Африці на початку XXI ст.
13. Міжнародні відносини у Південній Азії та АТР на початку XXI ст.
14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на сучасному етапі.
15. Зовнішня політика України: з часів проголошення незалежності до сучасності.

Конфліктологія та теорія переговорів

1. Поняття, причини, функції та типологія конфліктів
2. Форми та рівні прояву конфлікту. Функції соціального конфлікту.
3. Умови виникнення конфлікту.
4. Механізм виникнення конфлікту.
5. Структура конфлікту.
6. Динаміка конфлікту.
7. Характеристика та типологія поведінки в конфлікті. Фактори впливу на поведінку людини в конфлікті.
8. Особливості аналізу конфліктної поведінки.
9. Діагностика конфлікту. Прогнозування конфлікту.
10. Основні форми управління конфліктом.
11. Імовірні результати конфлікту та форми його завершення.
12. Розв'язання конфлікту. Поступове згладжування протиріч.
13. Прийняття оптимальних рішень у конфліктних ситуаціях.
14. Сутність та основні форми посередництва. Технологія медіації, її результативність та фактори впливу на неї.
15. Типологізація конфліктів у сучасній науці.

16. Внутрішньоособистісний конфлікт: сутність і проблеми попередження та розв'язання.
17. Міжособові конфлікти в сучасному суспільстві.
18. Сутність та типологія групових конфліктів.
19. Міжгрупові конфлікти.
20. Конфлікти в організаціях.
21. Сімейні конфлікти.
22. Сутність та типологія масових конфліктів.
23. Особливості політичного конфлікту.
24. Поняття та причини міжнародного конфлікту.
25. Типологізація міжнародних конфліктів.
26. Сила як об'єкт міжнародного конфлікту.
27. Управління міжнародним конфліктом

Дипломатичний протокол та етикет

1. Дипломатичний протокол як політичний інструмент дипломатії.
2. Систематизація та кодифікація норм протоколу в процесі розвитку міжнародних відносин.
3. Специфічні риси протоколу та церемоніалу.
4. Обов'язковість чіткого дотримання норм дипломатичного протоколу в міжнародних відносинах.
5. Поняття «етикету ділового спілкування», його роль у міжнародних відносинах.
6. Зовнішність та поведінка дипломата та ділової людини.
7. Протокольна практика використання протокольного старшинства у різних країнах світу.
8. Правила взаємовідносин старшинства згідно з дипломатичним протоколом.
9. Правила звернення, листування, вітання, у придворному, дипломатичному, діловому, державному етикеті.
10. Види і класифікація візитів за суб'єктом складом і метою.
11. Поняття «програма візиту». Організація і проведення конференцій, прес-конференцій, засідань.
12. Класифікація дипломатичних прийомів: офіційні, неофіційні та напівофіційні; з розсадкою, без розсадки; денні та вечірні. Вид і місце прийому.
13. Особливості планування дипломатичних прийомів: вибір дати, місця, часу проведення та формування списку гостей.
14. Особливості організації та проведення візитів офіційних та неофіційних представників держав.
15. Поняття «дипломатичні переговори».
16. Проведення переговорів на найвищому й високому рівнях. Попередня підготовка до проведення переговорів.
17. Протокол ведення переговорів. Підписання міжнародних документів.
18. Офіційні та неофіційні заходи після проведення переговорів (етикет, система).

19. Поняття «дипломатичне листування», його роль у міжнародних відносинах.
20. Дипломатичний протокол і міжнародне листування.
21. Дипломатичне спілкування, класифікація.
22. Класифікація дипломатичних документів.
23. Основні вимоги до дипломатичних документів.

Історія міжнародних відносин

1. Типологія та періодизація міжнародних відносин.
2. Мета і завдання історії міжнародних відносин як навчальної дисципліни.
3. Основні критерії і підходи до періодизації історії міжнародних відносин.
4. Формування Вестфальської системи міжнародних відносин. Принцип балансу сил.
5. Криза Вестфальської системи міжнародних відносин та перегрупування сил в Європі.
6. Віденський конгрес та криза Віденської системи міжнародних відносин. Принцип легітимізму.
7. Загострення боротьби між великими державами за вплив на Балканах наприкінці XIX ст.
8. Троїстий союз 1882 року між Німеччиною, Австро-Угорщиною й Італією.
9. Завершення колоніального поділу світу в останній третині XIX ст.
10. Англо-бурські війни.
11. Утворення Четвертного союзу.
12. Російсько-японська війна 1904 – 1905 рр. та її наслідки.
13. Створення Антанти у 1904 – 1907 рр.
14. Балканські війни 1912 – 1913 рр.
15. Зростання міжнародної напруги напередодні Першої світової війни.
16. Міжнародні відносини на завершальному етапі Першої світової війни.
17. Версальський мир 1919 р. – шлях до стабільних відносин між державами чи привід для нової світової війни?
18. Співвідношення сил на міжнародній арені після закінчення Першої світової війни.
19. Створення Ліги націй.
20. Міжнародне значення Генуезької та Гаазької конференцій.
21. Вашингтонська конференція та її рішення.
22. Європа та проблеми колективної безпеки (1925 – 1929 рр.).
23. Зовнішня політика Японії на Сході.
24. Виникнення вогнища війни на Далекому сході (1931 – 1933 рр.).
25. Німеччина на шляху до Другої світової війни.
26. «Мюнхенська змова» та її наслідки.
27. Співвідношення сил напередодні Другої світової війни, її характер, періодизація.
28. Відносини між союзниками по антигітлерівській коаліції на заключному етапі Другої світової війни.

29. Геополітичні наслідки Другої світової війни.
30. Створення та організаційна структура ООН.

Країнознавство

1. Країни пострадянського простору.
2. Республіка Білорусь та Республіка Молдова – особливості історичного розвитку та переходу до ринку в сучасних умовах.
3. Прибалтійські республіки – історія та розвиток в умовах незалежності.
4. Республіка Узбекистан: особливості історичного та соціально-економічного розвитку.
5. Республіка Казахстан та Республіка Киргизстан: особливості історичного розвитку та соціально-економічної модернізації в пострадянський період.
6. Республіка Таджикистан та Республіка Туркменістан – трансформація соціально-економічної моделі та політичної системи в умовах незалежності.
7. Закавказзя: країнознавча характеристика регіону.
8. Країни Західної Європи: особливості політичного та соціально-економічного розвитку.
9. Країни Центральної та Південно-Східної Європи – трансформація економічної та політичної систем у 1990-х – на початку 2000-х рр.
10. Північна Європа: країнознавча характеристика регіону.
11. Південна Європа: історія та особливості розвитку на сучасному етапі.
- США та Канада: особливості історичного та соціально-економічного розвитку.
12. Загальна характеристика азійського регіону.
13. Країни Східної Азії.
14. Країни Південно-Східної Азії.
15. Країни Південної Азії. Країни Західної Азії.
16. Загальна характеристика країн Африки.
17. Країни Північної Африки.
18. Країни Тропічної і Південної Африки
19. Латинська Америка як країнознавчий регіон.
20. Мексика й країни Центральної Америки.
21. Країни Карибського басейну.
22. Ла-Платські та Андські країни.

Список рекомендованої літератури:

1. Балабанов К. В., Трофименко М. В. Дипломатична та консульська служба. Підручник для вузів. Донецьк, 2012. 437 с.
2. Беловолов Ю. Г. История дипломатии : учебное пособие / Ю. Г. Беловолов. Донецьк: ДонНУ, 2008. 231 с.
3. Борґ Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Х. : Фабула. 2019. 304 с.
4. Брусиловська О. І. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. / О. І. Брусиловська, І. М. Коваль. Одеса: Одеськ. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2013. 188 с.
5. Вуд Дж., Серре Ж. Дипломатический церемониал и протокол/ Пер. с англ. Ю. П. Ключина, В. В. Пастоева, Г. И. Фомина. Изд. 2-е. М.: Междунар. отношения, 2003. 416 с.
6. Галушко В. П. Діловий протокол та ведення переговорів: Навч. посібн. / В. П. Галушко. Вінниця: Нова книга, 2002. 226 с.
7. Гладуелл М. Розмови з незнайомцями. Що слід знати про людей, яких ми не знаємо. К.: КМ-БУКС. 2020. 352 с.
8. Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст./ Т. Григор'єва. Київ: Видавн. дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 177 с.
9. Гришина Н. В. Психология конфликта К. : Питер. 2018. 576 с.
10. Дорошко М.С. Геополітичні інтереси та зовнішня політика держав пострадянського простору : навч. посіб., 2012. 228 с.
11. Зернецька О. В. Глобальна комунікація. К. Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2017. 350 с.
12. Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л. Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с.
13. Зленко А. Дипломатия и политика: Украина в процессе динамических геополитических перемен / А. Зленко. Х.: Фолио, 2004. 559 с.
14. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / С. В. Віднянський [та ін.]; НАН України, Інститут історії України. К.: Генеза, 2004. 616 с.
15. Зыков Г.С., Короленко А.С. Основы дипломатического протокола: Учебно-методическое пособие. М., 1973.
16. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. посіб. / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
17. Історія дипломатичних відносин у XX сторіччі / М. Й. Марушак. Вінниця : Нова Кн., 2008. 365 с.
18. Історія дипломатичних відносин у XX сторіччі / М. Й. Марушак. Вінниця : Нова Кн., 2008. 365 с.
19. Історія міжнародних відносин (1914-2015): навч. посіб. для студентів ВНЗ, викл. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Л. С. Матлай ; Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 140 с.

20. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку ХХ ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.
21. Калаур С., Фалинська З. Соціальна конфліктологія: Навч. посібник. Тернопіль: Астон. 2010. 360 с.
22. Калашник Г. М. Вступ до дипломатичного протоколу та ділового етикету [Текст] : Навч. посіб. / Г. М. Калашник. К. : Знання, 2007. 143 с.
23. Кучик О. С. Зовнішня політика України: навчальний посібник / О. С. Кучик, О. А. Заяць. К.: Знання, 2010. 334 с.
24. Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини ХХ ст.: у 2 ч. / Е. М. Кучменко. К. : ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.
25. Лефтеров В.О., Ігнат'єва І. І., Цуркан О. В. Соціологія конфлікту // Навчально-методичний посібник (для студентів факультету психології, політології та соціології) О.: Фенікс 2019. URL <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14472>
26. Лівін М., Полудьонний І. Простими словами. Як розібратися у своїх емоціях. К. : Наш Формат. 2020. 224 с.
27. Лукас М., Самородний О. Протокол и этикет. Настольная книга для деловых людей. Tallina Raamatutrukikoda, б.д. 252 с.
28. Лурия А.Р. Природа человеческих конфликтов. Объективное изучение дезорганизации поведения человека. 2-е изд., К. :Когито-Центр. 2020. 529 с.
29. Лядов П. Ф. Протокол и этикет // Дипломат, 2002. № 4. С. 16–18.
30. Майорова М. Сценарии конфликтов: Как без нервов улаживать споры и проблемы на работе и в жизни. К. : Альпіна Паблішер. 2021. 139 с.
31. Марущак, М. Й. Історія дипломатії ХХ ст.: Курс лекцій. Львів, 2003. Бескид Біт, 2003. 303 с.
32. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
33. Науменко Г. А. Его величество протокол [Текст] / Г. А. Науменко. - К. : Справи Сімейні, 2007. 200 с.: фотоил.
34. Памук О. Химерність моїх думок. Х. : Фоліо. 2017. 512 с.
35. Партико Н. В. Психологія конфліктів Л.: видавництво Львівської політехніки. 2019. 132 с.
36. Пономаренко В. В. Практическая конфликтология: от конфронтации к сотрудничеству. К. : АСТ. 2020. 320 с.
37. Попов І., Іщенко Н., Щелін П. Конфлікти, що змінили світ. Фоліо. 2020. 186 с. Сирота, Н. М. Политическая конфликтология : учебное пособие для бакалавриата и магистратуры / 2-е изд., испр. и доп. М. : Издательство Юрайт, 2019. 121 с.
38. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914–1991 роки: Навч. посіб. / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. 140 с.

- 39.Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914–1991роки: Навч. посіб / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. 140 с.
- 40.Резніченко В. І., Михно І. Л. Довідник-практикум офіційного, дипломатичного, ділового протоколу та етикету. К., 2003.
- 41.Сагайдак О. П. Принцип міжнародної ввічливості в дипломатичному протоколі / О. П. Сагайдак, В. М. Олійник. Л. : 2001.
- 42.Сагайдак, О. П. Дипломатичний протокол та етикет. Навчальний посібник. К.: Знання, 2006. 380 с.
- 43.Соціальна конфліктологія: підручник / Л. Й. Гуменюк; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2015. 563 с.
- 44.Станчев М. Г. Дипломатичний протокол та етикет. Навчально-методичний посібник. Харків, 2015. 96 с. Електронний ресурс: eprints.cdu.edu.ua/823/1/protokol.pdf
- 45.Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія. К.: Вадекс, 2019. 442.
- 46.Сутурин, Ф.Д. Этикет и дипломатический протокол для всех: учеб. пособие / Ф.Д. Сутурин. СПб, 2001. 370 с.
- 47.Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів : Підручник / Є. Б.Тихомирова, С.Р. Постоловський. Рівне : Перспектива, 2017. 240 с.
- 48.Улахович В.Е. Протокол и этикет в современной дипломатии. М.: АСТ; Мн.: Харвест, 2005. 272 с.
- 49.Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648–1918): Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.
- 50.Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі(1648-1918):Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.
- 51.Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.
- 52.Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до нашихднів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім«Персонал», 2010. 464 с.
- 53.Шинкаренко Т. І. Дипломатичний протокол та етикет. К., 2007. 296 с.
- 54.Berne Eric. Games People Play The psychology of human relationships URL http://rrt2.neostrada.pl/mioduszezewska/course_2643_reading_3.pdf
- 55.Carnegie Dale. How to win friends influence people? URL https://images.kw.com/docs/2/1/2/212345/1285134779158_hlwfaip.pdf

Програму схвалено:
на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства, протокол № 11 від 25.01.2022 р.

Програму погоджено:
на засіданні науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, протокол № 6 від 26.01.2022 р.
на засіданні Вченої ради факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, протокол № 7 від 27.01.2022 р.

Голова фахової атестаційної комісії

Олена ЄВТУШЕНКО

Затверджено на засіданні Приймальної комісії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна протокол № 2 від 07.02.2022 р.

Декан факультету міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

Валерій РСЗНІКОВ

Відповідальний секретар приймальної комісії
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна

Сергій ЄЛЬЦОВ